

CZÓBEL MINKA

*

MAYA

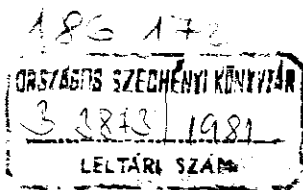
*

BUDAPEST 1893

Singer és Wolfner kiadása.

I.
AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL.

Kis nyugtalan földi álmok,
Ugyan miért zavarnátok?
Örök élet, örök béke
Üszik a nagy mindenségbe.

R
2

IMA.

Te sem tehetsz még róla : hogy világunk
Van, létezik, oh nagy hatalmas Isten,
Teremtened kellett, s im. te teremtél
Éget, földet, — azért vagyunk mi itten.

És róla nem tehetsz, hogy létezésed
Örök, hogy elmúlhatlan lényeged,
S hogy elmúlhatlan örökkévalóság
Karjába dobtad mindenségedet.

Szép volt világod, s talán boldog is volt
Az ember rég? — de eltévelygett néped,
Elhagyták a reményt, a boldogságot
S választották a nyomort, és a vétket.

Te, a ki vagy, Te, a kit mind imádunk,
 Bocsásd bocsásd meg életünket nekünk!
 Bocsásd, bocsásd meg oh hatalmas Isten
 Hogy szenvedünk, hogy vétközünk, hogy élünk!

KERTÜNKBŐL

(Tájképrészlet. — Rhythmicus próza.)

Hallgat minden, hallgat minden
 Csak a nagy Pár ébred.
 A lég oly tiszta, oly napsugaras,
 Hogy szinte szürke lesz a kék,
 Világos ég.
 Túláradó fénytől, sugártól.
 Ég lapjáról leválva
 Szürkés, kékes homályba',
 Óriás nyárfák ingó, csipkés koronája.

Itt, ott, mint egy eles hang
 Elnyomott orgona zúgásban
 Fel-fel kiált a színharmóniából
 Egy fiatal fa izzó, sárgás zöldje.

Bogarak zsongása
 Fenn akad a légben,
 Illattól sűrű légben.
 A jaszmin, a rezeda illata
 Terjed.
 Átfogják a virágok
 Lelküknek forró párájával
 Minden bokornak egyes levelét.

Mesés, fehér, nagy gondolatok szállnak
 Csodálatos piros virágok
 Csillogó, égő kelyheikből
 Fel fel a légbe,
 A bokrok árnyas, zöldes hűvösébe.

Ott, ott a nagy Pán!
 Elsíkló, kékes levél árnyak
 Tévednek, játszadoznak
 Felesillanó, nevető isteni
 Állat-szemén.

Hegy fényienek
 E zöld szemek
 A forró, déli, aranyos homályban!

De nem, de nem. —
 Ezt a fát űsmerem
 Bár még csak álmaimban láttam:

Szent Bódbi fa!
 Nyugalmat, bölcsességet: ad.
 S ki alatta ül -- már nem nevezik „Pánnak”,
 Egy fehér bölcs
 Szeme sem zöldes tűz már
 De egy gyémánt-szín, fehér csillag.

Nem nevezhetek fényes tűzébe
 Mert megvakít. . .
 De közelébe'
 Érzem
 A bölcsesség titokteljes homályát:
 A vágytalan, a teljes boldogságot!

ÜVEGHÁZBÓL — TEMETŐRŐL.

Kopár temetőben,
Vad éjszaki szélben,
Virágot kerestem
Hideg havas télben.

Fösvények a holtak,
Szegény ez a kertem,
Csak elszáradt dudvát
Zörgő kórót leltem.

Asztalomra tettem
Tarka zöld eserépbbe, --
Mellöttük ibolyák
Sötét selymes kékje.

Üvegházban nyíltak,
Melegen teleltek
Halvány kóró mellett
De jó helyet leltek. --

Illatos virulás
Szép csendes onyészlet:
Édes szülő anyjuk
Az egy, nagy, természet.

MÉG ÉL!

Hajnal hasad, reggel ébred —
Harmat-tiszta, szép az élet.

Őszre fordul a nyár heve,
Sárgul már a fák levele.

Minden szenvedélynek vége,
Csak boldogság, csend és béke.

Aranyba szőtt halvány kéken,
Csengő hangú, távol égen,

Habos, fehér felhők járnak.
Az erdőben könnyű árnyak.

Piros gyümölcs fán megérett. —
Csak csendesen, mert felébred!

Nem látjátok, nem halljátok,
Még is hogy mosolyog rátok.

Ő a nagy Pán!

Szól a monda:
Hogy már meghalt. — De ki mondja?

Hiszen hallom sípját nappal,
Alkonyattal, virradattal.

Hangja megtölti a berket,
Éjjel csillag-sugárt kerget.

S ha letűnt a csillag-álom,
Lepkét fogdos a fűszálon.

Szőcskét üldöz a mezőkön
Gyikot fog a háztetőn.

Harmatot szór a virágra
Bimbót csókol minden ágra.

Csak hogy ember meg ne lássa.
Sűrű erdő lett lakása.

Fél a durva emberektől,
Érteimetlen élvezetből . . . . .

Virág-szívű szűz leányok
Ti még Pánt is láthatjátok

Hisz tiétek az országa:
Tiszta szívek boldogsága.

A SZÉPSÉG ANGYALA.

(Rythmikus próza.)

Oh emberek! hiába törtök életemre,
Halhatatlan vagyok!
Lakásom a föld, az ég, minden csillag,
A végtelen határtalan határa.

Gyűlöltek, jól tudom,
Mert testetek, s lélketek durva szövetét:
Fájón érinti lényemnek sugárja.

Maya.

Indának egyesek, de ezek is szenvednek.
Mert el nem érhet,
Csak tiszta lélek,
Egy hang, egy ének.
Virág illatja
A szív legfehérebb, legszűzebb gondolatja.

Ki salakkal szívében, szemembe néz,
Tüzembe vész,
El ég, elporlad menthetetlenül.

* *

S mert úgy szeretitek a salakot:
Ezért fordultatok
A „Haszon Démona” felé.
De emberek,
Hisz' nem lehet!
Ő gyengébb nálam.

* *

Tartózkodásom volt hajdanta rég
A vad szűz rengeteg, —
Kivágtátok, — haszonra,
És hogy dült romba
Reményetek:

Hasznót nem hajtott a kopár föld,
De szép lett újra,
Bozót felverte,
Éretlen fanyar zöld.
Halvány kalászkok ingadoztak
Az elfakúlt talaj felett.

Szárnyam érintése alatt
Kiszinesednek úndok gyárialak,
Rettentő kémények magaslatából
Leszáll a füstös pára
Útezők hosszú sorára.
Megtelíti a város minden részét
Halált-hozó, betegség-terhelt léggel.
De ismét szép
A józan sivár kép
Ez ingó, vörös-lilaszín homályban,
Lehordtátok templomok tornyait,
Gyárkéményt raktatok helyébe. —
Csak nektek kár, de engem el nem ütök.
Lakásom volt hajdan az ember teste
Arányban, színben szép,
Kivaló ép.

De ti elnyomtatok örök-re
 Betegség-, bűnnel, ferde öltözékekkel.
 S még sem lehet —
 Nézd e szemet
 Hogy ég, hogy ég,
 Mi szép, mi szép!
 Mert össze szedte, mind, fájó tüzebe
 Az elkinzott, nagy, ős harmóniát.

* *

S legfőbb szentélyem volt az ember lelke:
 Ujra születtem minden gondolatban.
 Minden érzésre szárnyam: újra nőtt.
 Hatalmassá tevém a földi embert,
 Hatalmas volt, hatalmas, szép, és boldog.

* *

De im, a Haszon démona szólt hozzám:
 „Imádj engem, s *hatalmasabb* teszték!”
 S a gyöngé ember meghajlott előlem
 Csókolta a szörnyeteg érz-kezét.
 S most vonja, vonja, fúldokolva, lassan
 Elképedt arczezal, kiszáradt lélekkel
 Molochnak nehéz, szörnyű rabigáját.

* *

Még vissza, vissza fordul néhány hívem,
 Keresnek végygyal, örült szenvedélyivel
 S ha nem találják, — néma fájdalomukban
 Leborúlnak, kőnor ikertestvérem
 A „Rút“ borzalmas nagysága előtt.

* *

Oh emberek, hát nem látjátok még se
 Hogy mindhiába törtök életemre?
 Megtestesülök ismét újra, újra
 Csak ti szenvedtek száz halálos sebtől
 Ha ellenem örült fegyvert ragadtok.
 Mert én vagyok: a tisztaság, a béke,
 A halhatatlan, fényes, örök Esmény!”

* *

Világosodni kezd a fehér hajnal,
 Hamvas párák szürkés aranyba fonják
 A földfeletti, hűs, ember — lehelté,
 Hullámzó, fátyolos ködréteget

* *

Egy angyal hosszú arany-fehér szárnya
 Siklott el hangtalanul a homályba,
 Hidak, folyók, kertek, házak, vad erdők
 Temetők, legelők, város felett.

* *

SPHYNX.

Hó pelyhet fogni lázas kézzel,
 Egekbe nézni ember-ésszel,
 Elszállni kóbor fellegökkel,
 Remélni, várni, minden reggel. —

De hogy ha rá nő alkony árnya
 Éjt-váró hallgatag világra:
 „Mi volt ez mind?” hiába kérded.
 Felelhetsz tán: „hisz' ez az élet!”

RÉTEGEK.

(*Rythmicus próza.*)

Orgona hanggal hangzik az ének,
 Ünneplik napját Megváltónk
 Mennybemenetelének.

Ott térdel a nép
 Sűrűn egymás mellett:
 Durva szövötű földi alakok
 Terjesztik a köznapiság lehet.
 Minden szívben sajátos kicsinyes gondok:
 Az önzés, a véték. —
 Közöttük téved,
 Az örület sötétlő árnya,
 Anyagiasság durva homálya.

Növendék lányok színes ruhákban,
 Fejcskékjűkben: hiúság gondja,
 Érzésük: „kényelmetlen“
 Czipra, szokatlan, új öltözetben.

* * *

Amott egy sorban hettyke legények:
 Kihívó szemek felvillanása.
 Még most is? — *Itten?*
 — Hisz' jó az Isten! —
 Öreges asszonyok.
 — Hosszú az élet —
 De minek éltek?
 Szívükben még mindig az anyag hatalma
 Mely egyre csalja
 A földi embert
 Vágyról vágyra,
 S nem nyujt nyugalmat, és nem nyujt élet.

* * *

De im, a sok lehajtott fej felett
 Kitért nagy templom ajtón
 Beolvad, beözönlik
 A forró, arany déli fény.

Tömjén-felhőkön szállva
 Napfény, s égő viasz-gyertyák sugárja
 Arany fátvölt szőtt, mely ott lebeg
 A sötétlő fejek felett.

* * *

S a fátvolon túl, egy más rétegen,
 Magasztos-édesen,
 Elszálló hanghullámok:
 Az orgona mély, zúgó hangja.
 * * *
 Keresztül tör most rajta
 Fényes sugárként
 Az oltár felől felhangzó szó:

Sursum corda!

* * *

E szóba fűződik most minden eszmény
 Mely mint fehér vágó, tiszta gondolat
 Ott lenn fakadt
 A sötétlő szívekben:

A szeretet egy-egy csilláma
 A hit a lelkesülés, a remény.
 Felszáll e szóval, mint kúszó növény
 Sugár fa ágán
 Hogy nő, hogy terjed!

Már áttöré a templom boltívét
 Már ottan száll
 Napsugaras, kék, forró nyári égen.
 Mint egy hatalmas nagy madár.

***

Hogy lenn maradt a vétek
 Salak, sötétség
 Oh e legfelső réteg!

Nagy Istenség, ezen keresztül látlak,
 Felszállok hozzád,
 Im, elérlek!

ÖRÖKRE MINDÖRÖKRE.

Ha érzésed, ha vágyad van
 Temesd el hűs magányba,
 Megfejtetlen titok marad
 A boldogság talánya.
 Hiába üzöd — elvonúl
 Csalóka, szürke ködbe.
 S te tőle távol elmaradsz
 Örökre, mindörökre.

Ha életed reménytelen
 Ha többé már nem kérded:
 A holnap, a titkos jövő
 Még mit tehetne érted?

Ne gondold, hogy nyugalmat lelsz,
 Hisz' életedhez kötve
 A föld röge, a föld pora,
 Örökre, mindörökre.

De csendesesen, csak csendesesen,
 Egy távol fényre várunk,
 Ez örök éjjelünk talán?
 Vagy örök napsugárunk?
 Egy fehér fátyol szállt le rád,
 Szemed már el van fődve —
 Pihenhetsz édes-csendesen
 Örökre, mindörökre.

HULLÁMOK.

(*Rythmicus próza.*)

Émberélet! Feltűnik itt-ott egy alakja
 Templomban, vásártéren, magányos utakon,
 mezőn,
 Imádkozik ez, szánt amaz, ez szenvedő beteg
 Az már nyugszik virágos terítőn.

Feltűnik itt-ott egy jelenség,
 De létének csak egy-egy percét láthatom.
 Lelküknek legmélyére nem tekinthetek
 Éltüknek láncolatját kezdettől végig nem kísér-
 hetem.

Nem láthatom: testük miként szövődik
 Napról napra ujult alakba át,
 Nem tudhatom: kinek mikor, hol vége?
 Hol szakad az örök nagy mindenségbe?

* *

Csodás vagy emberélet! Folyamhoz hasonló.
 Mely vitzömegjét magával ragadja
 Milliárdnyi cseppben,
 S itt-ott felszínre kerül
 Örök törvényű véletlenségéből
 Egy egy megfénylő habja.

* *

Álltam folyamnál fehér holdvilágban
 Ködös párákon csillogott keresztül
 A víz azélnja
 Fehér fényesen,
 S folyt a folyam tovább öröklét véghetetlen
 tengerébe.

* *

Álltam folyamnál napsugaras délben,
 Arany lett habja, színes fényes mélye,
 Selymes tömegje át és át ragyogva:
 Szivárvány színek játszadoztek benne

A zöld. a kék,
 Viola színű árnyalat,
 Napsugarakból szőtt arany háló alatt.
 S folyt a folyam tovább öröklét véghetetlen
 tengerébe.

* *

Álltam folyamnál bőszült zivatarban,
 Zuhogva ontá iszap-terhelt habját
 Öröklét véghetetlen tengerébe.

* *

És ismét álltam ezüstös folyamnál,
 Lassan simúlt el feleszálló habja
 Illattól terhes esti lég alatt.
 Lassan simúlt el milliárdnyi cseppje,
 Megfénylett itt-ott a hullámok széle,
 Megszédített az örökkévalóság
 Emberfeletti fényes gondolatja:

* *

E milliárdnyi cseppből egy se vész el,
 Megy az örök tengerbe. — vissza jön majd
 Felhőknek szárnyán,
 Ködfátyol páráján.

Ki tudja?

Ezt a csepet mely most fényesen

Szemembe csillan, nem nézte e régen.

E helyen épen

Egy hozzám hasonló élő ember

Sok ezed év előtt lehúnyt szemével?

**

Hol az a szem, hol az a gondolat most?

**

Megvan! de hol? —

**

Csodás vagy emberélet, folyamhoz hasonló!

EUNOÏA.

Az egy, hatalmas, végtelen nagy Isten
Lebeg a végnélküli Nirvanában
Elszenderül — a nagy, kimondhatatlan
Kétségbeejtő magasztos magányban.

Elszenderül, — és teremtő erővel
Álmában megteremti most az *álmot*,
Megálmodja magát, eget és földet
Meg az egész, nagy, végtelen világot

Oly mélységes, hatalmas lett az álma
Hogy mind, e változandó álmoképek
Folytatva, az örök nagy Isten álmát
Azt *álmodják*: hogy léteznek, hogy élnek,

Az Isten álma szép, magasztos, tiszta,
De bele folyt a nagy harmoniába
Elferdítõn, zavartan, visszatetszõn
A sok *teremtett* álmoképek álma.

Hová fejlődik még e vad zavargás?
Ilyen alakban meddig tart még itten
Az árnyak képzõdése, szétfolyása?
Mikor ébred már fel az öreg Isten?

EGY TALÁNYRÓL.

Megmozdúl a föld, nõ az élet!
A világ uj tavaszra éled,
Szétfoszlik a hõlepte álmom
Mindent befénylõ napsugáron.
Kizöldül száraz ágak vége,
Aranyféhérség távol égbe!
Sihantokról a hó leolvad.
Virulni fog már minden holnap.
Virulni - s te aggódva nézed:
E virulásból mi a részed?
Létörõmben úszó világba!
Mi örökséged? néked szánva?

Mi? — Minden! — hisz' egy vagy a léttel
 Az örök boldog mindenséggel.
 Ha lázza szived által járja.
 Hisz' ez is csak az élet árja!
 Félsz, hogy oda vagy mindörökre
 Föld porladó rögéhez kötve.
 Hát nem tudod, boldogtalan:
A föld is csak az égbe van!

TAVASZDAL.

Égy nagy madár ijedve felsívít;
 Buddha kinyújtja felém karjait,
 Jóságosan szól a kegyelmes Isten:
 „A boldogságot mért kerested itten?
 Amott a nagy Pán tűzrózsákat ad,
 De ti nem hallhatjátok már szavát,
 Dala elhangzott csöndes erdő-mélyen,
 Befűt öldöklő hideg szenvedélyben.
 És ő maga? — Únttan, visszavetve
 Magányosan tengődik, elfeledve.

Én? — oh én még sokáig várhatok!
 Elöttem elmúlnak holdak, napok.
 Megláthatod — mögöttem, ottan, távol —
 A boldogság csak az a fehér fátyol.
 Jössz?
 „Mennék de hisz' mind utamban áll
 A vak sötétség, rémület, halál,
 Fátongó örvény.”
 Kézem fog szelíden
 Fehér alak: „Majd elvezetlek híven!”
 Szól Megváltónk.

KÉPTÁR.

(*Rythmicus próza.*)

Világos napvilágban fénylettek a képek,
 Beözönlött a nép,
 Beszéltek erről-arról,
 De érzés, gondolat, csak kevés volt a szóban.
 * *
 A „képek lelkei“ félénken, meg nem értve
 Húzódtak vissza
 Aranyos keretek mögé.
 — Mert minden egyes képnek lelke van —
 Csak mint az embereknek:
 Haszonleső, hivalgó lélek ez,
 Amaz művészi, öntudatlan

Ez minden napsugárra változó,
 Hol elborúl, hol felderül,
 Ez szól mindenkifehéhez.
 Az, elzárkózott, néma,
 Csak akkor éled
 Ha rokon-lélek
 Közelét érzi.

* * *

Mondják: kép el nem éri a természetet.
 Hát nem természet remek alkotása
 A művész-szellem?
 Ide lehelve
 A művész lelke.
 E képen, épen
 Imádlak nagy természet!
 Lehanyatlott a nap.
 Villanyos lámpák fénye árad
 Termek hosszú során.
 Még mindig az az értelmetlen zsongás:
 Jönnek az emberek
 Sok aranyos keret
 Csillog-villog
 De a képek még némák, némák mindig.

Kitolong a népség
 A villanyfény kialszik.
 S termék hosszú során
 Csend, néma éjji esend.

* *

Előbb sötétség — aztán lassan, lassan
 A homályos-zöldes üvegvetőn
 Fátyolosan fehérén beszűrődik
 A hold világa.

* *

Ébrednek mind a képek.
 Bár alakjuk a bizonytalan fénynei
 Határozatlan, alig látható.
 Elmosva rajzuk, körvonaluk,
 De lelkük ébred
 Ez, ez az élet:

* *

Hajlongó nőalak ott, vissza kapja
 Öntudatlan, kéjes mozdulatát
 Él, él a test, s a lélek benne.
 Átvilágítja a finom puha bőrnek sejtjeit,
 Szempillák fátyola alatt fénylő szemet.

* *

Gyümölcsös kertbe özönével szállnak
 A napsugarak vissza,
 Minden ágról
 Hull lágy-leveles, illatos virág
 S a tűzes-zöld gyepen
 Világos kék ruhákban
 Gyermekek.

* * *

Sötét háttérről csendesen kiválnak
 Sejtelmes, rémes alakok.
 Ezek is élnek,
 De hol? nem e földön, rejtelmes idegen világból
 Hozta őket a művész haza járó szelleme,
 A halál árnyából
 Az élet széléről,
 Képzelmünk túlvilági fényes csillagáról.

* * *

Mellettkü egy más képen
 Álmatag nyári nyugalomban
 A föld, az élet édes boldogsága :
 Boldog legelő állatok.

Amott egy nagy kép kínos vergődése :
 Élni vágyva
 Hiába, hiába !
 Hideg volt a mester szive, keze.
 Midőn ezt festő,
Kigondolta ez óriási képet,
 De nem adott életet
 Értelme nincs színeknek vonalaknak.
 Szegény kép, mely már halva született!
 Hiába sirja vissza, az adós maradt,
 nem-lelt életet

* * *

Mellette, ez már él :
 Goromba szenvedély
 Éli a köznapiság, vihogó undok életét.

* * *

De ott, ott, most a holdvilág
 Egy képet esőkol, beözönti
 Ezüstös égi fényvel.
 Szól hozzá édesen :
 „Te, te egyedül vagy itt rokon velem
 Te tiszta égi sugár,

Melyet egy földi ember, földi módra
 Láthatóvá tett minden földi szemnek!⁴
 Csak kicsiny vázlat: vásártér darabja,
 Vonalak, színek, mint más képen is,
 És még is, még is.

Titokteljes nagy isteni erő
 A megfoghatatlan, a kimondhatatlan
 Itt, szemünk láttára.

Mi?

Ha kitudnánk mondani!

„Művészinék“ nevezzük úgy, köznyelven,
 Mert más szót eddig nem találtak rá.

* * *

A hold sugarát elsiklott régen
 Hideg szürkés hajnali fényben
 Várják a képes termek hajnal hasadtát
 nap feljöttét.

PÁRHUZAMBAN.

Az ég alján alkony-sötétben,
 Felcsillanó, kialvó fényben,
 Libeg-lobog villámok szárnya.

Vasut töltésen ember árnya,
 Halad, megy, tétovázó léptel
 Bizonytalan-fáradtan lépdél.
 Mellette nyugtalan-lebegve
 Egy fehér szárnyú halvány lepke.
 Ez is haladna, — vissza késve
 Villámszerű lesz röpkedése.
 Inog, lebeg, függ a viharban
 Növekvő, nyári zivatarban.

Az ember csak megy tévővázva,
 -- Sárgás sugár egy távol házba, --
 Reménykedőn nézi a méceset:
 Eléri még? — nem, már elkésett.
 Az első sűrű cseppek hullnak,
 Villanyos illatok simúlnak
 A légben el, a földön széjjel,
 Oly izgatott, rezgő az éjjel.

Délről egy forró szélrohám —
 A láthatár oly nyugtalan
 Villámok mind sűrűbben égve,
 Libeg-lobognak távol éjbe'.

Elhullámzó fényből kiválnak
 Sötét, nyugodt hatalmas árnyak:
 Faóriások koronája,
 Támpont e villámló homályba'.
 Sötét tömegjük körvonala,
 Oly mozdulatlan a világba,
 Szilárd, határozott, kemény,
 Körülte úszik, nő a fény.

Az ember csak megy, s száll a lepke,
 Mind fáradtabban, visszavetve,
 A fény, s az árny mind egybe olvad.

Hol van a tegnapi? hol a holnap?
 Hol van a lepke? már nem látom.
 S az ember? — hát ez mind csak álom?
 Elkésett, vagy már elhaladt?
 Vagy már pihen fedél alatt?

A fak még tisztábban kiválnak,
 Sűrűbbek, zordabbak az árnyak,
 A fény most élesebb, nagyobb,
 Mi volt? —

A villám lecsapott.

IKARUS.

I.

(Ragyogó reggel. Görög tájkép. Az átlátszó kék tenger felett sziklapart, fényes, sötét levelű babérok, s hamvas ezüstös olajfakkal. Kék ég lapjáról leválva egy páros márvány templom vakító fehérsége.)

Egy hang.

A föld kicsiny volt néki. Forró vágya
A naphoz vitte. — Nem volt hozzá szánya!
Csak ismét vissza hullott sáros földre,
Megcsúfoltan, szétzúzva, összetörve.

II.

(Négy órákor délután. Városi mulató hely. Józán sivár napfény. A harmat nélküli, lankadt, de buja zöld gyepen, étel kosarak, maradékok, törött boros és sörös üvegek. Egy keringő leverőn-vig hangja hallatszik. Kirándulók serege. Széles zsíros arcok, önelégetett ravaszos mosolylyal. Mind fáradt, s kissé részeg, de egy se mámoros.)

A többség:

Ki földön jár, az óvatosan járjon.
Az égre nézni rossz, nem jó az álom.
Leghasznosabb a józan szürke élet,
Lidércz-tüzek a csillogó eszmények.

Maya.

III

Aranyban úszó alkonyat. Egy hegyen. A napimádók serege. Fehér köntösökben, kitért karokkal fordulnak a bucsúzó nap felé. Alakjaikat előzőnlük a fényhullámok. Mindenik arcán mélységes áhitat, s némelyek szemében a teljes boldogság extázisa.

Néhányan:

Hát tudjátok ti mi a fény, az álom?
Boldog halandó egy volt e világon.
Ha összetörte irigyen a végzet!?:
A napba mégis közlebről nézett.

A FÉNY ÚTJA.

Ístenem! oly sokan a haláltól félnek! —
Engemet elkábit ez a tenger élet.
Hiszen ninesen halál a nagy mindenségbe.
Csak élet, csak élet, — nincs kezdete, vége.

A régi istenek feltámadnak sorban:
Pán sípja megszólal zöldellő bokorban,
Buddha nagy madara széjjel bontva szárnyát
Beútazza, földek, s tenger pusztaságát.
Szétfoszlanak, jöttén az Isten fiának,
Sirokat környező, megsűrűdött arnyak,
Feltámad porából a test és a lélek,
Győzedelmeskedik a nagy, örök élet.

S éjjelente leszáll hozzánk, rezgő fénybe'
 Kiégett csillagok tévedező fénye.
 Kiégett a csillag. —
 Hát az űrt nem járja
 Fényeskedő lelke, széthintott sugárja?

S mi téves gondolat, rég letűnt alakok
 Rólatok azt hinni: hogy már „meghaltatok”,
 Hiszen még megvagytok. Szemlátható képen
 Utazik fényetek a lógben, az égben.

Ki tudja? a tejút valamely csillagja
 Talán ép e perczben azt a sugárt kapja,
 Mely Krisztus keresztjét alkonyodón érte,
 S megfürdött ama szent, elhullatott vérbe! —
 Amott meg távolabb az a halvány másik:
 Rajta tán Lesbia szeme tüze játszik?
 S másokon, másokon, szentek — hősök hadja:
 Változó földünknek mind megannyi napja.

A *ma* elmúlt napnak széjjel dobott fénye
 Látom, hogy száll, repül, szét a mindenségbe,
 Látom, hogy utazik csillagról csillagra,
 A legtrülső, szélső, legtávolibb napra.

Találkozik ottan rég elszáitt lelkekkel.
 Rég letűnt időkkel a mai szép reggel,
 S onnan ismét felénk vissza-vissza szállnak
 Földünk légköréből eltűnt fények, árnyak.

Hallhatatlansága a nagy Mindenségnek!
 Elszédit, elkábit, ez a tenger élet.

HÁRMAS VIGASZ.

I.

Rá nehezült lassan szívemre az élet.
 Istenem, körültem de nagyon sötét lett!
 De nem — hiszen van még lelkemnek egy álma

**

Mintha csak egyszerre a vigasz megszállna!

II.

Jártam a sok távol idegen vidéket,
 Tenger bánatomtól az ég is sötét lett.
 Jártam messze, távol, ösmeretlen földön
 A fű is elszáradt lábam nyomán, zöldön.

S most hogy vissza tértem, most hogy *itt*on
 vagyok,
 Mintha szét szórhatnám a tenger bánatot.

III.

Sűrűbb, sötétebb lesz felettem a felleg . . . . .
 Keresek, nálamnál egy szomorúbb lelket,
 Vigaszt mondok neki, — ha hallgat a szóra,
 Tán az én szívem is megvigasztalódna?

CREDÓ.

Maya, rejtentő diadalmas Maya!
Hányszor nyultam remegő lázas kézzel
Bűbájos könnyű fátyolod után!

El nem szíveltem tünde fényedet
Kerestem a „valót“, a „lényveget“
És mit találtam: új és új csalódás.
Hisz a valóság mindig oly valótlan.

De hát hol leljem, merre hol találjam
Az igazságot, az örök szépséget?
Az eszményt mely való, s valót mely eszmény?

Egy hangot hoz felém az esti szellő,
Az alkonyati aranyos homályból:

„Igaz legyen szíved, igaz és tiszta
S szép és igaz lesz a világ is neked!”

CSILLAGOK.

Zúg a havas erdő magas koronája
 Éjszaki szél rajta veszett tánczát járja.
 Elszáradt levelek csörögnek a szélben,
 Rémek keringnek a fátyolos nagy éjben.

Ezer titokteljes, ösmeretlen hangba
 Bevegyül a holtak rég elnémult hangja
 Nevemen szólitnak, halkán rám nevetnek
 Lány ölébe hívnak csendes enyészetnek.

Már kézen ragadnak —

im, a tulsó végről

Lefoszlott a fátyol a nagy ködös égről.
 Előbb csak egy csillag halk sugárú fénye
 Majd beolvad a köd tiszta csillagfénybe.

Ezer csillag ragyog le a havas földre,
 Hó alatt megmozdúl jövő tavasz zöldje,
 Elszállnak a holtak, ég, s föld újra éléd
 — Nem, még nincs ideje —

ismét tart az élet.

BOECKLINIANA.

Szélvész felrázott hosszú álmaimból.
 Ingott a ház, s körülte fehér nyárfák
 Hajlottak, hajladoztak a viharban.
 Fanyar világitás síklott el itt-ott
 Az éj lebegő sötétsége közt.

Oh e sötétség! hogy terjed hullámzik,
 Mint egy folyam megáradt zugó habja.
 Jön közelebb, felér már szívemig.
 Megtölti örült, sebes fájdalommal
 Növekvő szörnyű, lázas rémülettel.

Távol nagy elfelejtett nádasoknak
 Zugása száll el hozzám a viharban.
 Halk zizgés csak, de folyton nő, növekszik.
 Megtölti szívem sebes fájdalommal
 Növekvő szörnyű lázas rémülettel

Ugy gondolom: ez a „jövő emléke”
 Mely felszáll, mint egy hang, egy árny a
 múltból.

Megtölti szívem sebes fájdalommal,
 Növekvő szörnyű lázas rémülettel.

Egy idegen kéz gyöngéd érintése
 Síklott el lágyan homlokom felet.
 Ősmerem e kezet.
 Nem tudom, honnan jött? az élők, vagy a hol-
 tak országából.

De érintése tiszta szeretet
 Egy idegen, egy távol, földöntúli
 Átlátszó tiszta édes szeretet.

Lecsendesül az ég zugó viharja
 Fehéresebb fényesebbre olvadtak már
 Az árnyak.

S milyen talány!
 Ez örületes sebes fájdalom
 E növekvő nagy lázas rémület
 A boldogság maga talán?

KÉT MALACZRÓL

Új tavasz illata! — langyos, meleg a lég —
 Nagy téli álomból ismét felébredék.
 Kizöldül a mező színhagyott leple
 Mélyebben lélegzik anyaföldünk keble.

Eltévelygő utam temetőbe vezet:
 Tavasz ébredését, érzik vajjon ezek?
 Egy nyitott sírverem — öreg ember hányja,
 Vajjon? — *ihh* végződik az élet talánya?

Vége sohasem lehet — de hol folytatása?
 Az öreg egykedvűn csak a vermet ássa.
 Mellette közelben, a temető alatt
 Két növendék malacz túrja a kőfalat.

Vigan csavarodik az egyiknek farka,
 Jókedvüen szét áll minden serte rajta
 Társa a zöldellő mező hantján játszik
 Mindkettőn az édes életöröm látszik:

Fiatal állatok öntudatlan, etc —
 Élet, élet, élet, a tavaszi légbe.
 Temető kapuja lassan megcsikordul,
 Elsuhanó szélről sarkába megfordul.

E váratlan hangtól a malacz megretten,
 Egyszerre felvetik fejüket mindketten
 Gyorsan elszaladnak tulsó mező végre
 S ismét csak játszanak tavaszi napfénybe.

UPAS FA ALATT.

Bátherem!
 Könnyű ruhák suhannak,
 Hófehér vállak és karok
 Hullámozó mozdulatban.
 Felcsillan itt egy szem, egy gyémánt-csillag ott,
 Mély tűzű, nagy, piros rubintok,
 Halvány selymes fehérítő gyöngysorok.
 Virágok lankadó kelyhéből száll az illat,
 És száll átmelegült ruhák fodrából,
 Hajfürtök hálójából.
 Egymást keresztül vágva ingadoznak
 A zene és a fény hullámai
 Kábitón, édesen.

Feloldva fénybe, illatba, zenébe,
 Az ifjuság, az élet.

Maya.

Itt találkoztak ketten:

Fehér ruhás lány és egy karcos férfi.
Middén tánczközben egymáshoz simúlnak,
Két ifjú szív sejtéimesen megdobban,
Aztán beszélnék — lelkük összeolvad
Egy pillanatban, mindig jobban, jobban.
Az ifjú még sohasem volt ilyen boldog,
Szereti a lányt sovár szerelemmel,
A lány is őt.

Mi egyszerű ez — még is —

Mért nézi oly lemondó fáradt szemmel?
Remélkednek, ha merne — hisz a lányba,
Szerelmében — de nem hihet magába.
A múlt, a múlt kísértete felébred,
Minden mit a múlt felhányt, összetépett,
Életkelyhéből ivott hosszan, mélyen,
Kifáradt ezer lanyha szenvedélyben.
Bármit tegyen, a múlt hozzá van kötve,
Már késő, késő, minden, mindörökre.

S a lány? — oly szép, oly igaz a mi érez,
Sokszor kérdezték: mért nem ment még férjhez?

Ha felveti mélységes mély szemét,
Atérezni szívének melegét.
Kedélyét tavasz-napfény lepte el
És lelke tiszta, mint a hópehely.
És végre most előtte szive áma.
Nos? —

Nem! Mert hátha a *kétely* meg-
szállna!

Ez ifjú lány nem élt még, de már *littől*.
Nyílt szemmel nézett életet, világot.
Felűnik most lelkében anyja arca,
A szív, mely megtört hosszú étharezba.
Aztán eszébe jut egy lányalak:
Barátnője. — Pényes napsugarak
Sohasem játszottak üdébb lény felett.
Még látja azt a sugárzó szemet,
A melylyel monda neki: végre, végre.
Menyasszony, boldog — ma meghalna érte.
Aztán — narancsvirágos nász után
Mi jött? — Egy útott otthon, szív-magány.

A lányban ébred minden a mi látott:
„Jaj, nem azt a szörnyű narancsvirágot!”

S az ifjú szó nélküli mindent megértett!
 „Te szép, te szent, nem -- sohasem adom néked!”

Egymás mellett ülnek még, de már érzik,
 A kétely lelküket miképp sodorja
 Egymástól el: — Hullámzó tenger tükrén
 Egymástól elsikló hajóknak sorja.
 Közel voltak, — de hi a kékes távol.
 A kedves kép elúszik, elhalad:
 „Maradj! vagy én megyek veled!”
 „Nem érted?”
 „Maradnom nem lehet, vagy nem szabad!”

Az ifjú szomorúan néz a lányra,
 Egy búcsúcsók lett szemüknek sugárja.
 Érzik: egy boldog életpillanatnak
 Sajgó emlékezet, keserv az ára.

Egymásra néznek hosszán, önfeledten.
 — Már kiki mással beszélget, nevet —
 Tánczolnak mindáketten.

SZERELEM.

A lány:

(szép, loyális, szüziesen bátor.)

Van egy szép szeretőd, van jó édes anyád,
 Vágygyal, szerelemmel sokan néznek reád,
 Mégis, csak egyedül én szeretlek, érted?
 Nem teheti senki mit én teszek érted.

* * *

A férfi

(Egy Kafa utól, a Baudelaire iktájából. Ekkor értelmetlenül halgat, azután szeme felmelegszik, mint egy nem rendelt, nem várt boldogságtól. Kitérja karját.)

Szeretsz? te szép, te szent!

— Látod az örök álom! —

Jer! tán csókjaidban végre megtalálom?

* * *

A lány.

(Visszaépve.)

Csókot kérj „amatiót.” —

Nem tudod? Ha ajkad

Most ajkamhoz érne, örökre elhallgat

Szivedben, szívemben az az bűvös ének.

Csak salakja marad egy végső reménynek.

Mások szerethetik szép szavad beszédjét,

Szemed ragyogását, igézetes kékjét.

Ezeket megúntad. — Szíved azért hallgat.

Mert csak ezt szerették, egyedül ezt rajtad.

Szívedre szerelmet ha rá erőltettél,

Minden ölelésre magányosabb lettél.

De oda, hol lelked borús álom-szárnya

A végtelenséget magánosan járja.

Oda szállok véled, mert hozzám van kötve

Szíved minden szála, hozzám, mindörökre.

Enyém vagy! fogva tart sejtelmes igézet,

Bár alig hogy szemed a szemembe nézett.

Szerelmünknek nem lesz reménye, sem vágya,

Látod! ezért örök álunk boldogsága.

Összefűz egy örök, lángoló szeralem.

Mert lelkednek lelkét: álmodat szeretem!

ULTIMA RATIO.

Hogy mért hervadnak a virágok? —
 Ne kívánj többet, mint egy álmot,
 Az álom élet édessége:
 A boldogság, a csend, a béke.

Hogy mért magányos minden lélek? —
 Szíved álmát ki érthetné meg! . . . . .
 Mit láthatnál az izzó napban? ?
 Örök, szent, a változhatatlan.

Szellőre megmozdúll a lőg is. —
 Te élcs. s boldog vagy még is, még is.
 Hisz' elkísér fanyar magányba
 Lelked átéltszó, fehér alma.

ISTENNEL SZEMBEN.

Imádlak téged eszmények eszménye,
 Ki alkotóan létre hoztad életem,
 Ki rettentő-kegyelmesen megadtad
 Az öntudatot, melyet sohsem kértem!

Nem lázadok fel a megtévő ellen,
 Nem mondom: hogy az élet kín és átok.
 Van, a mi van, mert hogy lehetne máskép?
 Teremtél, és — én Néked megbocsátók.

.....

II.

A HALÁL KÖNYVÉBŐL.

Ha halál van, mi nem vagyunk,
 Ha mi vagyunk, nincs halál!

Epicuros.

UJ HÉLOÏSE.

Nincs közöm e földhöz — messze útra készen —
Érzem, nemsokára elhagyom egészen;
Nincs földi szerelmem, nincsen földi vágyam,
Titkos kezek vetik már halottas ágyam.

A nagy, csöndes éjben fehér pelyhek hullnak,
Puha hó fedi el emlékéit a múltnak.
Szállnak, lelkemben is, fehér gondolatok,
A nagy havas éjben ismét „itthon” vagyok.

Éltem? nem éitem-e? -- Mi is ez az élet,
 Mely észrevétlenül álmok közé téved?
 Színes volt az álom -- beletisztult képe
 A nagy, végtetetlen, örök fehérségbe.

KEGYELEM.

Ki látja e viharzó képet?
 Az útakon zavargó népek
 Menekülnének — hova? -- távol —
 Nem menekülnek a haláltól!
 Őket itt, ott, mindenhol várja. —
 Hervadt mezőket szélvész járja.
 Röpíti a mezők felett
 A sok elszáradt levelet.
 Fanyar világítás az égen,
 Most elsivít hullámzó léghen
 A borzalom kísértet-hargja:
 Ódon torony repedt harangja.

Előbb a hang gyöngéd, kevés,
 Összhangzatlan csilingelés.
 Majd hozzá zúgnak hosszan, mélyen,
 Kitért megrázó szenvedélyben
 Szívet átjáró tépő hangok:
 Rég elpattant, nagy vészharangok.

Ki húzza, húzza oly erővel?
 Daczol a szélllel, vad idővel,
 A torony kőfalától fedve,
 Körülte csapdos szürke leple,
 Harangozó-rém ottan áll:
 Fehér esontváz, örök halál.
 És lenn a nép zavarva tódúl,
 Megrémült a harangozótól,
 Most csapnak a kőhidon át,
 Hol biztonság? Talán tovább:
 Ném hasznát semmi — száll a hang,
 Velőtrázón zúg a harang:
 Ragály, betegség, álom béke
 Száll tördelt hangján fenn a légbé.

Oh emberek! minden hiába,
 Előbb utóbb elérhet szárnya.

A hidon át miért kerülnök?
 Hisz e hangtól nem menekültök:
 Oh emberek, hát nem tudjátok:
 E hanggal szűnik élet-átok.
 Kérlelhetlen örök kegyelme
 A természetnek, hangot lelve
 Harangzúgásban száll felettünk —
 Már mindent, mindent elfeledtünk.
 Már minden szenvedésnek vége,
 Sívító szél
 Csörgő levél
 Elmúló, elviharzó szenvedély
 És aztán:
 Csend, vigasz, halálös béke.

PSYCHE.

Illatot csókoztam, virágot szerettem,
Az életálobból még fel sem ébredtem.

S mostan már itt vagyok, a szép „másvilágon”,
— A multhoz hasonló, csak fényesebb álom. —

Ugyanaz, ugyanaz, csak tisztább a „lényeg”
Kevesebb az árnya, több fénye a fénynek.

Hajdan ember voltam, most már angyal leszek,
Illalat csókolok, virágot szeretek.

KRISZTUS

Magas keresztén a város felett,
Haldokló szent, a Megváltó lebeg,
Bénuilt idegzetén megszűnt a kín,
Túl van a szenvedés határain.
Keresztje ágain csapdosva száll
Egy nagy sötét tollú holló madár.
Megváltónk homlokát érinti szárnya
Reá borúl a gyászos tollak árnya.

Tavaszi-vihar kél a nagy távol égbe,
Ólomszín felhők szállnak rongyra tépve,
De a zavargó, vad felhők alatt
Elsiklanak az esti sugarak.
Ott lenn a napfény lám mi szépen terjed!

Fehér virágos, nagy gyümölcsös kertek
 Selyemzöld fű, zománczos rét felett
 Hulámszik, duzzad, nő a kikelet.
 Tüzet szór a nap lángoló sugárja
 Az ódon város fényes templomára.
 Krisztus szeme most a városra téved,
 Utczáin látja azt a tenger népet:
 Hogy álmadják ama zavargó álmot,
 Hogy üldik a nem-lévő boldogságot,
 Hogy tolakodnak az egymás helyére:
 És *cselekedt* folyt áldozatként vére!

Szívébe vág most az Isten fiának
 Mély szánalom, részvét, testvéri bánat:
 „Atyám, atyám bocsásd meg, bármit tesznek!
 „Hiszen nem tudják, hogy mit cselekesznek!
 „Mely most szívembe szállt, ez égi fény,
 „Sohsem csillan meg ezeknek szemén,
 „Sohsem láthatnak tündöklő nagy égbe.
 „Hogy hagyjam őket az örök sötétbe?”

 Most lassan lassan a Megváltó lelke
 Mintha fehér szárnyakkal útra kelne,

Oly útra, mely az „ösmertnek” határa,
 Melyen minden halandó egymagába
 Társ nélkül megy —

Melyen túl nem marad
 Sem földi vágy, sem földi gondolat.

 Az alkony száll, de nő az égi fény
 Megváltónk megtörő, lankadt szemén
 A fény felitta lelkét, véle szálla
Másodt titkos, megasztos távolába.

A VESTA SZÜZ.

Mi tartja izgalomban e zúgó tenger népet?
Halottas köntösében a Vesta szűz kilépett.
Fehér arcz, fehér fátyol az arany napsugárba'
Körülte zúg az élet, csábitja — mindhiába.

Csak le, a sírűregbe! — nincs kegyelem, remény,
Ajkan nincs szó, csak vágyak, kitágult nagy
szemén.

Még visszanez, — még éri a napnak egy sugárja,
Legördülő nagy kőlap már aztat is kizárja.
Most hantolnak felette, — vad borzalommal hallja,
Lehallatszik még hozzá a nyüzsgő nép moraja,
Lassan eltávolodnak — s itt egyedül magába
Ez ifjú szűzi élet: a siri vak homályba'.

Miért? hisz vétké nincsen!
Meggvülötték talán.
Mert tisztább mint a többi és büszkébb volt e
lány!

Erényben, tisztaságban sohsem hisz a tömeg,
Nagyobb *mert* nála lenni, most *ezt* boszúlja meg.

A sírbolt félhomályát mécsfény ragyogja át.
Talán elalvó lángja kitarat egy éjszakát?
Aztán teljes sötétség, — mely változatlanúl
A Veszta szűz szemére örökre ráborúl.

„Nem, nem!” Az életosztón hatalmasan felébred,
Daczol, ví, a halállal e bátor ifjú élet
Őrült vad szenvedélyvel fellázad sorsa ellen
E hősi nemzedéktől öröklött, büszke szellem,
Dúl, tép: „csak szabadulni!” bármí legyen az ára,
Hisz' ez aczélos test még nem éreit a halálra!
Gyöngéd újjával marja a sírbolt: kőfalát,
A földréteg parányit sikolyja rezgi át.

Nem használ semmi, semmi, siket marad az éj,
Mégbenül fáradt karja, lehül a szenvedély.

Heves mezdulatától elhúnyt a mérs világa,
 A szűz megtörve omlik keskeny halettas ágyra.
 Nyílt szemmel, zúgó agygyal behámúl a sötétbe.
 Sűrűbb a lég, nyomottabb, tompább az éj sötéteje.
 A lány pihen nyugodtan, csak várja, várja, várja.
 Halál mikor borítja sötét fátylát reája. —
 Most mintha fény virradna elkáprázott szemén,
 Lelkében új erővel sugárzik, nő a fény.
 Feléje intgetnek bódító bűvös képek,
 Már túl van a „határon“, oly messze már az élet.
 Száll visszatarthatlan', egy idegen világba.
 Kibontva csillogóan lelkének teher szárnya.
 S mit nem adhat az élet, e pillanat megadja,
 Magasztos nagy nyugalma az évig felragadja.

És fenn hűliámzik, zúg tovább az élet.
 Habján madárdal, virágillat téved,
 Színösszhangtól túlárad tünde fénye —
 Száz nyugtalan vágy, gond, remény a légből.
 Virul, fejlődik a szép kikelet.
 A csendes, fehér Veszta-szűz felett.

AZ ÖZVEGY.

Nyitott koporsóban ott fekszik a párja,
 Csókkal édesgeti, ébreszti, — hiába.
 Fellobbanó gyertya sárgás rezgő fénye
 Halvány világot hint a halott felébe.
 Koporsó díszétől leszedték a kertet,
 Hervadt virágoktól nehéz illat terjed.
 Virág illatától, tenger bánatától,
 Özvegy asszony feje elszedül, elkábúl.
 A selymes szemfedő könyeit felissza,
 Hívja, csalogatja édes urát vissza.

Megkésétt szerelmét küldené utána,
 A halál határán túl — a másvilágba.
 Gyöngé a szerelem, a terítő lépién
 Nem hatolhat által — megfagy a holt keblén,
 Gyöngé a szerelem, ellankad a szárnya
 Idegen, mérhetlen, halál távolába.

Haragra váltja most a nő a hámatot:
 „Maga, egyedül ment, hűtlenül elhagyott!”
 Úgy érzi, mintha az ünnepélyre menne,
 De ő ki van zárva, nincsen része benne.
 Perel Istenével, természet rendjével,
 Lázas, tehetetlen, fanyar szerelmével.

Kifáradt az asszony, megroskad a térde,
 Tántorogva omlik egy nagy karos-székbe.
 Szeme eltévelyeg az egyik oldalon:
 Hálóját hogy fonja szürke pók a falon.
 Most e finom szába zümmögő légy téved,
 Ez is egy elfolyó, menthetetlen élet.
 Álomhozóan száll zúgása a légben —
 Elszunnyad az asszony a nagy karos-székben.

Alszanak mindketten, a halott, meg párja,
 Csakhogy *ennek* álmát még az „álom” járja,
Amannak arczára nagy titok van vésvé —
 Egyik-másiknak majd mi lesz óbredése?

H Ó.

A hó kifárasztott, vihar utam állta,
 Pihenőt tartottam havas pusztaságba',
 Húlnak, egyre húlnak a fehér hópelyhek,
 Elfédtek már mindent, mezőt, erdőt, kertet.

* *

Csodálatos összhang sohsem hallott mása :
 Mámorító dallam, fehér hóomlásba',
 Csöndes várakozás bódító nyugalma,
 Meg nem látott képbe', meg nem hallott dalba'.

Mintha most egy alak fényesen kiválna :
 Fehér égi angyal földig érő szárnya.
 Halál, vagy szeretet? vagy semmi? — vagy béke?

* *

Sűrűn hulló fehér hópelyhek a légbé'!

KI VAGY?

(Ritmikus próza.)

A templom hűvös nagy hajóján átvonul
 Elavult tömjén illata:
 Érzem az emberiség lehelét
 Mely századokon át
 Itt mondott imát.

Oltárképekről visszaszáll
 Arany-hullámban, feldobott áhitat
 Elsiklik, elvonul
 Csúcsos boltív alatt.

A sírkápolnát járja
 Poros ablakon megtört, elfakult nap sugárja.
 Pirosító mécses égnek:
 Temetkezési helye ősi nemzedéknek.

Kőbe faragva
 Thurzó Szaniszló hatalmas hősi büszke alakja.
 Oroszlánon áll, zászló kezében,
 Nemes vonások
 Kőhomlokáról szótlan beszédben
 Visszasugárzik
 Nemes nagy lélek fanyar magánya.

Megértem! —
 Szörnyű!
 Hiszen már késő. — Röpke parányok
 Kővé tömörülve, gúnyos utáztatban
 Folytatják, játszásk az élet-álmot.
 Nines, elmúlt, elszállt — és mégis itt van:
 Szörnyű valóság,
 Zord mozdulatlan nagy nyugalomban.
 Látom alakja *megjelenését*, benne a lélek,
 És még sem éled?

* *

Szólj, ki vagy? Hol vagy? Mert összetörlek,
Ha nem szólsz, ha gyöngébb vagy nálam
Az erős halálban
És mégis gányolsz!

**

Ezüst hang esendül a templom hajóján,
Arany-saragványos oltár felől,
Csengenek szent misére
S üde, friss. élettel: hanggal
Mely lapdajátékról, gyümölcsös kertekről, bár-
sony mezőről szól —
Szóko fejű, piros ruhás fiú, kis ministráns
Felel a papnak:
Sed delibera nos a malo, Amen!

C H A O S.

Fárasztó az élet — csak már vége lenne —
Értelmét nem értem — nincs örömem benne.

Könnyen itt hagyhatnám, de ha eltávoznék,
Annyi kedves szívre búbanatot hoznék.

Elmúlik a „tegnap“, a „mának“ már vége,
Pihenés órája — az is eljön végre.

De előbb elfonnyad minden egyes ágról
Minden egyes virág. — lehullik a fárról.

Maya.

Melegség, napsugár, kifagy mind a légből,
Minden egyes csillag letűnik az égről.

Aztán csak sötétség — sűrű ködös fátyol —
Pihenés órája, hol vagy? — közel? — távol? —

C S E N D.

Ne zavarjátok az álmot, az álmot!
Mért tépnéd mindjárt a nyíló virágot?

Tavaszi légben dallam ha szállna —
Zavart ne légyen a hangok álma!

Ne csókolj ajkát halott leánynak —
Az álmok, az álmok oly könnyen elszállnak.

V I R R A D A T.

Mért kívánsz napról napra élni,
 Midőn már megszűntél remélni?
 Ha lelked más, mint „mások“ lelke,
 Vigaszt, nyugalmat merre lelne?
 Bolyongsz társ nélkül mindörökre
 Az átláthatlan szürke kődbe.
 Üldöd a bűvös eszményképet:
Az örök villogatlan szépet
 És mégis hányszor utad állja
 A „rút“ posványos ingoványa.

A „köznapi“ csak szíved marja,
 De átölelt soványos karja
 Erősen tart — betévedsz végre
 Ízetlen, hitvány örömébe.

De várj, csak várj, rezdül a szellő,
 Keletről jött egy fehér felhő.
 A nap már rajta átviláglott,
 Elmosta a zavart világot.

Fehérednek körültem az árnyak,
 Párás ködös, nátyol-fehérek szállnak,
 Hogy elvesztem e nagy fehér ködbe
 Álmaimmal egyedül, örökre.

HOSSZÚ ÚTON.

De nehéz így fel a hegynek menni!
 Álmaimban nem kísérhet senki.
 Hogy bírjam el e nagy boldogságot,
 Ezt a nehéz gyönyörű nagy álmot?

De szomorú lenn a völgybe lenni! —
 Álmaimban nem kísérhet senki.
 Hogy bírjam el e szomorúságot,
 Ezt a nehéz gyönyörű nagy álmot.

INCARNATIÓ.

(Rythmicus próza.)

Balzsamos tède lég!
 Gyöngéd fűszálak siklanak ki
 Az anyaföldből.
 Bogarak jönnek,
 Isten tudja hol aludták át
 A téli álmat.

Csöndes zúgása száll harangnak, énekszónak,
 Temetnek!
 Könnyű már ennek.

Csöndesen letévők —
 Már elhalaadt a nép.
 Öreg volt — ki bánja!
 Talán a lánya?

Sárgás agyagrögök ásóymás után
 Nehezen tapadnak
 Szélén a hantnak.
 S tovább a halvány zöld fű szalain
 Tompa fehéren
 Egy csontváz része.
 Sírból kivetve, hogy helyet adjon másnak,
 Az újabb társnak.

Megrémített halvány elmúló színe,
 Nyugtalanító rémes körvonalja.
 Csak menekülni vágytam:
 Hisz' ott halál van!

De aztán visszavonzott. Hosszan néztem:
 A csontváz lassan-lassan látyolos lett.
 Fehér fűtyolból alakja szövődött.
 Él: ismét,
 Titokteljes, idegen életet.

Ki vagy? ki vagy te idegen talány?
 Én magam talán?
 Ki visszajöttem
 Egy réges-régen elmúlt életemből.
 Melynek még egy-egy hangja megkap itt-ott:
 De folytatást már nem lelek rá.

.....

Balzsamos üde lég!
 Gyöngéd fűszálak siklanak ki
 Az anyaföldből,
 Zománczos lesz a pázsit virágesillagoktól,
 Madárdal száll kék léghullámokon
 S hullámszik az élet -- honnan? -- hova?
 A földön, a légbe, az égbe —
 Szédítő mindenség!
 Nincs vége! Nincs vége! —

HOLLÓ SZÁRNYAK.

Egyedül, egyedül, sötét renetegben,
 Fényes csillagos ég magasan felettem,
 Az óriás bükk is, hogy fénylik, hogy ragyog.
 Ága közt fennakadt, tündöklő csillagok.

Mostan belevegyl a nagy éjszakába
 Örök elmúlásnak sűrű, fanyar átka:
 Látom, hogy foszlik le mindenről az élet.

Létre, öntudatra, ugyan minnek élöd?
 Ha csak azért úszik percekre napfényben,
 Hogy letűnjék ismét örök sötétségben?

Ha csak a „faj” minden ezen a földtekén,
Mért él, miért szenved, miért létezik „egyén”?

Mért oh, mért: ez *élet*, ha mégis *halál* van?

Csend! — Hát tudjuk mi fény van az elmúlásban?

CASTOR ÉS POLLUX.

Barátok voltak. — S im, az elmúlt éjjel
Az „egyik” meghalt.

Rémülten néz széjjel

A „másik”, az élő, az elhagyott:

Mi az? Ki az? e halvány hulla ott?

Nem ösmerheti meg, bár nézi, látja:

Ki mondja meg? — ez nem lehet barátja,

Ki hozzá lelke mélyéből beszélt,

Csak néhány másodperce látott, élt!

S most már úgy meghalt, mintha halva lenne
 Sok ezredéve. — Ez a tükös benne!
 Egy pillanat csak a halál után,
 S már kezdődik az örökös talány:

Élet változhat minden pillanatban.
 De ott, az a nagy, rémes „változatlan.”

Az újú csak néz barátja szemébe:
 Mily üveges, hogy megtört színe, fénye!

Nem érzi még a szörnyű bánatot,
 Még fel nem fogta: hogy mily elhagyott.
 Nem érti, hogy viselje e keresztet,
 Még most csak egy titok lehétől reszket:
 „Ki tudja, honnan jött e földi rögre?
 Egy percze élt, s most meghalt *mindörökké!*”

Lassan gyengül a gondolat fejében,
 És szíve elkezd fájni, tompán, mélyen.
 Kitámolyog a sötétes szobából.
 Virágot szed. — Mi megmaradt a nyárból:
 Kakukfüvet, s néhány vadszegfű szálát.

Alig hajlengott kétszer, már is fáradt.

Szerény bokréta gyöngéden letéve,
 Haiott újú merov, hideg kezébe.

A „másik” ismét a mezőkre téved,
 Aztán — még élt vagy negyven-ötven évet.

F Á T Y O L.

Mért háboritnátok,
Csekély gondolatok?
Jövőt nem kérdezek
Múltat nem kutatok.

Csak megyek utamon.
Ki tudja hol vége?
Esténként felnézek
A csillagos égre.

Sohsem téveszt útát
Millió csillagja,
Egyik a másiknak
Sugár fényét adja.

Nem kérdem: túl rajtok
A végtelenségbe
Mi van? örök harc-e?
Vagy örökös béke?

Tán még egyszer szemem
E titkon is átlát,
Ledobja majd az ég
Sűrű, örök fátylát.

És ha nem, és ha nem —
Csak előre bátran.
Örök nyugalom van
Az örök halálban!

D E L E L Ő.

Rászállt a déli nyugalom a földre,
 Halványabb, lágyabb lett a nádas zöldje.
 Megfoghatatlan tájkép: — nád felett
 Átlátszó, páras, zord, kemény hegyek,
 S elöl egy rét — tüzes zöld színben égve
 Zöldes fényt vet a bágyadt halvány égre.

Hogy elmosódnak mind az ellentétek!
 Fehér zománcz — nyugalmas déli élet —

Száraz zörgés siklott a nádon végig —
 Sóhajszerű lehellet száll az égig:
 „Mindenki nyugtot lel, békét talál,
 „Csak én nem nyughatok, én a halál!

„Uram teremtem, mért nincs maradásom?
 „Mért oly nehéz, oly szörnyű hivatásom?
 „Kerül mindenki, menekülnek tőlem,
 „De senki, senki nem futhat előlem.
 „Magányosan, társ nélkül mindörökre,
 „Az élet minden alakjához kötve,
 „Oh egy percz nyugalom!” —

Egy szürkés árnyék

Lebeg tovább, megmozdúl — menne. —
 vár még,

Megcsillan a sugárzó déli fény
 Kaszaja vizszinű, éles hegyén
 Bűvös hatalma az arany sugárnak. —

Leköti most a déli fény az árnyat,
 Túláradó fehér naptény,
 Viruló szépség
 Hullámzó élet közepette áll,
 S egy perczre megpihent szegény halál.

SZÁNALOM.

Édes uram Isten, de magad maradtál!
 Szíved nagyságából ezer kincset adtál
 Az égnek, a földnek, a nagy mindenségnek,
 Tégedet szeregni erény-e, vagy vétek?

Földi embernek még akadhatna társa,
 Csak te légy elhagyva, az örök magányba?
 Szánlak oly egyedül, szánlak olyan árván, —
 Felszállok én hozzád a fehérség szárnyán.

TARTALOM.

	Lap
<i>I. Az élet könyvéből.</i>	
Ima	7
Kertünkéből	9
Üvegházból — Temetőről	12
Még él!	14
A szépség angyala	17
Sphynx	22
Rétegek	23
Örökre mindörökre	27
Hullámok	29
Eunoia	33
Egy talányról	35
Tavaszdal	37
Képtár	39

	Lap
Párhuzamban	45
Ikarius	48
A fény útja	51
Hármas vigasz	54
Credó	56
Csillagok	58
Boeckliniana	60
Két malaczról	63
Úpas fa alatt	65
Szerelem	69
Última ratio	72
Istennel szemben	74

II. A halál könyvéből.

Új Heloïse	77
Kegyelem	79
Psyche	82
Krisztus	83
A Vesta szüz	86
Az özvegy	89
Hó	92
Ki vagy?	94
Chaos	97

	Lap
Csend	99
Virradat	100
Hosszú úton	102
Incarnatio	104
Holló szárnyak	107
Castor és Pollux	109
Fátyol	112
Delclő	115
Szánalom	116

